

بررسی پوشش های گنبدی آب انبارها

(۱) منصوره کیان ارثی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

m.kianersi@iaun.ac.ir

چکیده مقاله :

شرایط اقلیمی خشک و نیمه خشک تاثیر ژرف و بنیادی در خلق پدیده های گوناگون معماری در ایران زمین داشته است. انبارهای ذخیره آب ابتدا از گودال هایی که در آن آب را گرد می آوردند، تشکیل می شد، با پیشرفت تمدن این روش های ذخیره آب تکامل یافت. در فرایند تکامل آب انبارها، حوض ها دارای پوشش شده و مجموع پوشش و حوض به آب انبار مصطلح گشته است. آب انبارها آثار ارزشمندی هستند که به خوبی ابعاد فرهنگی و زیستی نیاز به آب را با ملاحظات سازه ای، اقلیمی و خلاقیت های هنری پیوند زده اند. ساخت پوشش بر روی مخزن کاری مفید در جهت جلوگیری از تبخیر، آلودگی و گرم شدن آب می باشد. گنبد یکی از انواع پنج گانه پوشش آب انبارها می باشد که با توجه به قطر زیاد دهانه مخزن و قاعده دایره شکل آن این نوع پوشش قابل اجرا می باشد و علاوه بر پوشش این مخزن به عنوان یک نشانه محله ای و شهری نیز مورد توجه می باشد. متناسب بودن با اقلیم، خلق فرمی قدرتمند با استفاده از مصالح ضعیف (خاک)، ایجاد یک نشانه شهری و محله ای از جمله مزایای سقف های گنبدی شکل آب انبارها هستند. این مقاله در پی آن است تا با بررسی بخشی از آب انبارهای ایران زمین به معرفی انواع پوشش های گنبدی این نوع بناها و نقش های متعدد این نوع پوشش در فضای معماری و در مقیاسی وسیع تر در بعد محله ای و شهری بپردازد.

کلمات کلیدی :

آب انبار، گنبد

۱- کارشناس ارشد معماری، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد